بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-B12/20
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު، (އެޑްކެސް ސިއްދިކޫރުވައި)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް:
ފަނޑިޔާރު ހިޝާނާޒް ފަހުދު
އިސްފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ޢަބްދުﷲ

ނިންމި ތާރީޚު:

20	ޛުލްޤަޢިދާ	1445
28	މޭ	2024

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚު:

04	ޛުލްޤަޢިދާ	1445
12	މޭ	2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު:

- **ނަންބަރު:** (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި)
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚު** : 24 އެޕްރީލް 2024
- **ހުށަހެޅި ތާރީޚު:** 24 އެޕްރީލް 2024
- **ނެރުނު ކޯޓު:** (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލު ވަޒަނުން:
[illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]
[illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް
ޢަބްދުﷲ ތަޢީމް، (އެޑްރެސް ސިއްރުކޮށްފައި)
ވަކީލު ވަޒަން:
[illegible]

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 - ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރުމުގެ ޚާއްޞަ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ޤާނޫނު - ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުގެ 31 އަދި 32 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) - ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ [illegible])ގެ 13 ވަނަ މާއްދާ - ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ [illegible]

ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު [illegible] ޢަބްދުﷲ ތާއީދު ކުރައްވަމެވެ.

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) (24 [illegible] 2024) ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެފަހުން "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ (އެޑްރެސް ސިއްރުކޮށްފައި)، ޢަބްދުﷲ [illegible][1] (މީގެފަހުން "ޢަބްދުﷲ [illegible]" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ)އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް

2. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އުމުރުން 12 (ބާރަ) އަހަރުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން[2] 23 ޖަނަވަރީ 2024 ދުވަހު ހައްޔަރުކޮށްފައިވެއެވެ.

3. އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ[3] 33 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދެއްވުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅުމުން[4]، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް 5 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ނެރުއްވާފައިވެއެވެ.[5]

---

[1] ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭކާޑު ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި).

[2] (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓު އަމުރު (23 ޖަނަވަރީ 2024).

[3] މީގެފަހުން "ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައިވާނެއެވެ.

[4] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) (24 ޖަނަވަރީ 2024) ސިޓީ.

[5] (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓު އަމުރު (24 ޖަނަވަރީ 2024).

4. އެއަށްފަހު، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވާ ފަރާތުގެ [illegible] މުއްދަތު [illegible] [illegible] އިތުރުކޮށްދީފައެވެ.[6]

5. އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރުގައި،[7] އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކަށް [illegible] އަންނަނިވި ގޮތަށް ވަނީއެވެ.

> "މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައާއި ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: L4/MFR/2024/42 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible]."

6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި، އަދި ޤާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible]، އަދި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible]، އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[8]

7. އިސްތިއުނާފު ޚަޞްމުވާ ފަރާތުގެ 25 މާރިޗު 2025 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[6] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) (29 [illegible] 2024) [illegible] [illegible] 25 ([illegible]) [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) (22 [illegible] 2024) [illegible] [illegible] 30 ([illegible]) [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) (23 [illegible] 2024) [illegible] [illegible] 30 ([illegible]) [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) (20 މާރިޗު 2024) [illegible] [illegible] 5 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[7] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible]([illegible] [illegible]) (20 މާރިޗު 2024) [illegible] [illegible].

[8] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) (24 މާރިޗު 2024) [illegible].

1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބުނެފައިވާ ސިއްޙީ، ނަފްސާނީ، އަދި ސައިކިއާޓްރިކް މައްސަލައެއް ހުރިތޯ ބެލުމުން، ޢަބްދުﷲ ރަޝީދަށް ނަފްސާނީ މައްސަލައެއް [illegible] [illegible] [illegible] ނަފްސާނީ މައްސަލައަށް [illegible] [illegible] ބޭސްތަކުން “Mirtazapine” ނަމުގައިވާ ބޭހެއް ބޭނުންކުރަން [illegible].
2. ޢަބްދުﷲ ރަޝީދަށް މީގެ ކުރިން ޖިންސީ މައްސަލައެއްގައި [illegible] [illegible]، އެއްވެސް ޖިންސީ މައްސަލައެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
3. ޢަބްދުﷲ ރަޝީދުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ރަޝީދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
4. ޢަބްދުﷲ ރަޝީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
5. މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ރަޝީދުގެ މައްޗަށް [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން، އިސްތިއުނާފު [illegible] މައްޗަށް ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް، 03 އޮކްޓޫބަރު 2024 ވަނަ ދުވަހު [illegible] ކުށްވެރިކޮށްފައެވެ.[9]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާއި ދެފުށުން ވާހަކަދެއްކުން

9. (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) (24 އޮކްޓޫބަރު 2024) ޙުކުމް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1 (އެކެއް) އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނަށް ދެވޭ ޚާއްޞަ އަދަބުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ

---

[9] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ [illegible] ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) [illegible] ހުށަހަޅާ ތާރީޚު (03 އޮކްޓޫބަރު 2024).

މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާއާއި، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 (ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު)ގެ[10] 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ[11] 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)އާ، ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެވިފައެވެ. މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ދައްކާފައިވާ މައިގަނޑު ވާހަކަތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލައި އެވަނީއެވެ.

10. ބުނެވިދިޔަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ހަވާލާދީފައިވާ މާއްދާތަކުގައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތައް ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ފޮނުވައި ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ. އަދި މިޤަޟިއްޔާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ދިނުން ބަންދުން މިނިވަންކުރުމުގައި ހުށަހެޅުނު ބައެއް، ޝަރީޢަތުގައި ޖިނާއީ ޤަޟިއްޔާ މިނިވަންކުރުމުގެ ބައެއް އިސްތިއުނާފުކުރަމުން އަމުރުކުރެވުނު ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާއިން ހިފެހެއްޓުމާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުން ދެކޭކަމަށް ބުނެވިފައެވެ.

11. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރަކީ ބަލައިގަތުން، ބަޔާންކޮށް ގެނެސް ބަންދުގައި ބާއްވާ ކަމަށްއަމުރު ޒިންމާކުރުމަށް އިޖުރާއަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ބަލައިގަންނަ ބަޔާންކުރުމުގެ ފަރާތުން ސަބަބު އަދި އެފަދަ ޤަޟިއްޔާ އެނބުރި ވައްކަމަށް[12] ފާސްވެއްޖެ ބައެއް ބަޔާންކުރަނީ އެކަމަށް ޝަރީޢަތް މަތިކުރި ޤަޟިއްޔާގައި ސަބަބެއް ކުރިން ސުވާލަށް ސަރަޙައްދުގެ މުސްތަޤްބަލް އަދާކުރުމަށް މީހުންގެ ބަޔާން، މުސްތަޤްބަލް ޝަރީޢަތަކުން އެނގޭގޮތަށް ޒިންމާދާރު ޤަވާޢިދު ހަމަތަކަށް ތިބެވަޑައިގަތުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ފާސްކުރުމަށް ކަމަށާއި ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޒިންމާދާރު ޤަޟިއްޔާގެ އެއްވެސް ވ. މުހައްމަދު މިޤަޟިއްޔާ[13] ފާސްކުރެވުނު ބަޔާނެއް، ބަންދުގެ ޙާލަތު މީހާގެ ބަޔާން ބަލައިގެން ފަރާތްތަކުން، ބޭނުންވާ ކަމަށާއި ހުށަހެޅުމަށް ހުރިހާ ތަފާސީލު އިޖުރާއަތުން ބަޔާންކޮށްދީފައި ފާސްވާ ނަންބަރު 14/2013 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގައި ކަމަށާއި، އެ ފާސްކުރުމުގެ ބަލަން ޤަޟިއްޔާގެ ހުރިހާ ކަމެއްގައި، އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުން ހިފަހައްޓާ ކަމަށް ބުނެވިފައެވެ.

---

[10] މިއަށްފަހު "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު" ކަމަށް ބުނެވޭނެ.

[11] މިއަށްފަހު "ޤާނޫނުއަސާސީ" ކަމަށް ބުނެވޭނެ.

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/42,43 ޤަޟިއްޔާ

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/HC-B12/1 ޤަޟިއްޔާ

12. ބުނެވިދިޔަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ އިތުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް ޝަފީޤު[14] ޤަޟިއްޔާގައި، ބަލި ބޮޑުވެ ހުރިގޮތުން ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް ސަބަބަކާހުރެ، މުޖުތަމަޢަށް އެ މީހެއްގެ ފަރާތުން ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ މިހެން ބަންދުން ދޫކުރުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ ދަށުން ދައްކާފައިވާ ނުރައްކަލެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

13. ބަންދުކުރުމަށް ފަހުގައި ސައިކޮލޮޖިކަލް ބަލިތަކުގެ ސަބަބުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރު ކުރުމަކީ، އެންމެ ކުޑަ ނުވަތަ ބަލިތަކާ ގުޅުންހުރި އަސާސް ބޭނުން ކުރެވޭ ހާލަތެއްގައި ކަމަށް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ[15] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާން ވެގެންވެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު އުނާސް[16] ޤަޟިއްޔާގައި، ޖިނާއީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުރިން ބޭނުންކުރަމުން ދިޔަ ގޮތަށް ބޭހުގެ ސަބަބުން ދޫކުރުމަކީ، ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ބެލެވޭނެ ސަބަބެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާ ވެގެންވެއެވެ.

14. މި މައްސަލައިގައި ރިސްޕޮންޑެންޓު ބަންދުގެ ފަސް ބަންދުން ދޫކުރި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، މިހާރު ނަރުހަކުގެ ބޭހެއްތަކު، "Mirtazapine" ނަމަކަށްކިޔާ ބޭހެއް ބޭނުންކުރާ މީހެއްކަމަށް ހުށަހެޅުނު ބަލިފާރުގައި ފާހަގަކުރެއްވި ވާހަކަތައް. ކުރެވިފައިނުވާ ޖިނާއީ ގޮތުގެ މުއްދަތުގައި ޚިޔާލު ދޭ ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ގޮތުގައި މިހެން ބަންދުގައި ތިބޭމީހުންގައި ކޯޓުން ދިރާސާކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، އެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި، ސިއްޙީ، ނަރުހަކީ އަދި ސައިކޮލޮޖިކަލް ހާލަތުތަކުގެ ތަޤުރީރުތަކުން ދިރާސާކޮށް ކަޑައްޖެހޭކަމަށް ބަޔާންވެއެވެ.

15. މި މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓުތަކަށް ބަލާއިރު، ރިސްޕޮންޑެންޓު ބަންދުގެ ތެރޭގެ ނަރުހަކީ ހާލަތު ފާހަގަކުރުމުގައި ދިރާސާކުރި ނަރުހަކީ ތަޤުރީރުތަކުގެ ތެރެއިން ސާފުވެއެވެ. އަދި ރިސްޕޮންޑެންޓު ބަންދުގައި ހުރެގެން ބޭސްފަރުވާދެވެނީކަމަށް، ނުވަތަ ބޭސްއިސްތިރާޙަތު ބަހައްޓަން ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ ގޮތުގައި ދެކުނުމަށް ވަރުގަދަ ނުވަތަ އިތުބާރުހުރި ނަތީޖާ ފެނިވަޑައިގަންނަވާ؛ މިކަމުގައި ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި، ކުރެވިފައިނުވާ ޖިނާއީ ގޮތުގެ މުއްދަތުގައި ޚިޔާލު ދޭ ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކުގެ

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ.

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/83 ޤަޟިއްޔާ.

ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އަށް ރިޢާޔަތް ކުރައްވާފައިވަނީ އެ މާއްދާގައި އެކަށައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

16. އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލި އަމުރުގައި، ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ ކުށްތަކާއި ކުށްފާޅުކަމަށް ނުވަތަ ހެކިކަން ނުފޫޒު ފޯރުވައިފާނެކަމަށް ފުލުހުންގެ ބޭނުންތެރިކަމުގައި ބަހައްޓަން ނުވަތަ ބަންދަށް ކުރިން ކުރައްވާފައެވެ. އިސްތިއުނާފު ކޮށްދީފާ ފަރާތުން އެކުލަވާލެވިފައިވާ އަރިހާލިބުން 12 (ބާރަ) އަހަރުގެ ކުޑަކޮއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގައިފާކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކޮށްދީފާ ފަރާތުގެ 7 (ހަތެއް) އަހަރުގެ އަލިއްބަލު ދަރިފުޅާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާތީ، އެ ކުށްތަކުން ލަދުވެތިވާ ކަމާއި ކުށްކުރި ފަރާތަށް ޙަވާލުކުރި ދުރުފަސް ކުރާ ފަރާތަކަށްވެފައިވަނީ ހޭދަވާ ބައިވެރިވުމާއި ނިޔާޔަކީ އިންސާނީ ކިތައްމެ ސަބަބެއް ސާފުކުރެވިދާނީ ވިސްނަފައިވާތީ، އެކަމަށް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރައްވާ ނުވާކަމަށެވެ.

17. ދަރަކޯޓުގެ އަމުރުގައި ދައުވާލިގެ ހުކުމްކުރުމުގައި ބަދަލުކުރެވޭ ނުބައިކަމަށް ނިޔާވާ ސަބަބު ބަޔާން ކުރައްވާފައި ނުވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، ދައުވާދަނީ އެ ސަބަބު ހައިކޯޓުގައި ތަފްސީލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ގެއްލިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ހުކުމްކުރުމުގައި ބަދަލު ނިޔާވާ ސަބަބު ބަޔާން ކުރައްވާފައިނުވުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ދައުލަތު އަދި ހަސަން[17] ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

18. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޝަރީފް[18] ގެ މައްސަލައިގައި، ބަންދު މުރާޖަޢާ ކުރައްވާ ބަދަލުވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤު ބޭނުންކުރުމަށް ކަމާއި، އެގޮތުގެމަތިން ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭނީ އެކަށީގެން އޮންނަ ފުރަތަމަ ބަންދުކުރުމުގައި ފަރުމާކުރި އުސޫލާ ވީމާ ދެކިބަލަންވާނީ ބައިވެރިކުރުމުގައި ވާކަމަށެވެ.

19. އިސްތިއުނާފު ކޮށްދީފާ ފަރާތް އެދިވަޑައިގަތުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޖެހޭކަމަށް ކޯޓުން ނިންމެވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ޖިނާއީ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާއީ ހެކި ހުރުމަށް ފާޅު ހުރުމާއި، ބަންދުން

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާ.

[18] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއްގެ ގޮތުގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤެއް ކަމުގައި ނުވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ބަލައިނުގަނެވޭނެ ކަމަށް ނިންމުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

20. މި މައްސަލައިގައި ދައުވާ އުފުލާފައިވުމުން، ހ.ކ ނަށްތުރާދީތަކުގެ އިސްތިޤާޤު ނެތްކަމަށް ފާހަގަކޮށް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ދަރަޖައިން ނިންމަވާފައިވާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)، (2) އަދި (3) ވަނަ ނަންބަރުތަކުގައިވާ ކަންކަން މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަވާކަމަށް، އެ ކަންކަން ދަރަޖައިގައި ތަފްސީލުކޮށް ކަށަވަރުވާކަމަށް. އެގޮތުން، އާއި ގޮތްތަކުން ފަރާތެއް ހުށަހެޅުމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ، އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދީ، ޤާނޫނުން ދީފައިވާ ކޮންމެ ދަރަޖައެއް ހިފެހެއްޓުމަށް ހަމަހަމަކަމާ ވާނެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ބަންދުގެ މުއްދަތުގައި ހުރި ކަންކަން ޤާނޫނުގެ އިންތިޒާމު ޤާއިމުކޮށްގެން ނުވަތަ ހ.ކ ނަށްތުރާޢީ ނުބައްލަވާނެއެވެ. އަދި ކުރިން ނުކުތާ އަމުރުތަކުގައި ހުށަހަޅާ ޤާނޫނުގެ އިންތިޒާމު ކުރުމަށް ދަރަޖައިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ، އެ ޙުކުމް ބަދަލުވުމާ ދިމާ ބަންދުން ދޫކޮށް އަމުރުގައި ބައިންކޮށްފައި ނުވާނެއެވެ.

21. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ބަންދުން ދޫކޮށް އަމުރުގައި، ކުރިން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޙުކުމް ބަދަލުވުމުގެ ބައެއް ކޮށްފައިނުވާތީ، ދަރަޖައިގެ ނިންމުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް ޝަކީލް[19] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމުގައި ދަރަޖައިން ދެކެމެވެ.

22. އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޝިނާން އިސްމާޢީލް[20] ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވާއިރު، ބަންދުގެ ހުއްދައެއް ނެ ޤަޟިއްޔާގައި އެކަށައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތައް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޙައްޤުން ހުށަހަޅާ ކަންކަމުގައި ފުރިހަމަ އުޞޫލުތައް ވެއެވެ.

---

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

23. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިސާމް އިސްމާޢީލް[21] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، ބަންދުގައި ބެހެއްޓި ތާރީޚު ބަދަލުވުން ވަޒަން ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަވާގޮތަށް މިންވަރުކުރަންވީ ގޮތް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަމަށް. އެގޮތުން، ޖިނާއީ އިޖްރާއަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މުއްދަތަކު މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ނިޒާމު ހިފެހެއްޓުމުގެ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ނަޒާހަތުކަމަށް ބަހައްޓަންޖެހޭކަން ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާކަމަށް ދައުލަތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

24. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތުން ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާޔަތް ހަރުކަށިކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ބެހެއްޓި ބަންދުގައި ބެހެއްޓި ސަބަބުތައް އެކަށީގެންވާކަން ހުރިކަމަށް، އެ ޖަރީމާ ބަދަލުވުމުގައި ނުވާކަމަށް. އަދި ހުކުމެއް ނުކުތު ޤާނޫނުގެ އިންޒާރު މިސާލުކޮށް އެއްވެސް ނުރައްކާއަކަށް މުޖުތަމަޢުގައިވާ ސަލާމަތަށް ކަމުގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ބަންދުގައި ހުރުމަކީ ކުރިމަތިވާ ނުރައްކާތައް ކުޑަކުރުމަށް ކަމަށް ދައުލަތުން ދެކެވަޑައިގަނެއެވެ.

25. މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގައި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސުވާލުތަކާ ޖަވާބުގައި ދެއްކެވިފައިވާ މައިގަނޑު ވާހަކަތައް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

25.1. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ އަދުލު ބުނެފައިވަނީ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގެ ތެރެއިން ސާބިތުކުރުމުން، އެ އަދުލު ބުނެފައިވަނީ މައްސަލާއި އަޑުއެހުމުގެ ތެރެއިން ކުރުމުގައި ނުވިކަމަށް، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ އަދުލު ބުނެފައިވަނީ މައްސަލާއި ވާސިލުއްވި ބަލައިގަނެ ހުށަހަޅުއްވާފައި ދައުލަތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

25.2. ކުރިމަތިލާނެ ތުހުމަތު ޤާނޫނުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި ވާހަކަ އެއްބަސްވުމުގެ އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިނގާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުރި މައްސަލަތަކެއް ޤާނޫނުގެ ތަފްޞީލު ނުކުތާތަކަށް އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޖިނާއީ އަމުރުގެ ނިޔާވެގެ ޤާނޫނުތަކާއި،

---

[21] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ[22] ޤަޟިއްޔާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible] އިސްމާޢީލް[23] ޤަޟިއްޔާގައިވާ އުސޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި [illegible] މީހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ނެއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ[24] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible] އިސްމާޢީލް[25] ޤަޟިއްޔާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]

26. (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިރްފާން [illegible][26] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުން [illegible] 7 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ނެއެވެ.

---

[22] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ.

[23] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

[24] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ.

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ [illegible] ވާހަކަ

27. ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމާއި ސަބްމިޝަނުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] އަނގަބަހުން ސަބްމިޝަނުގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ކަންކަން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

28. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާއަށް ޙަވާލާދީފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ސަލާމް[27] ގެ މައްސަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގައި، [illegible] ގާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] މައްސަލަތަކުގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ނިންމާފައިވަނީއެވެ.

29. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަބްދުﷲ ޝާހިން އަބްދުއްރަޙްމާން ވ. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން[28] ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] ނުވަތަ [illegible] މައްސަލަތަކުގެ [illegible] މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަޢީދް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[29] ޤަޟިއްޔާއާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible][30] ޤަޟިއްޔާއަކީ މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްސަލަތަކުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާއި، އެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]

---

[27] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ.
[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-C/01 ޤަޟިއްޔާ.
[29] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ.
[30] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މި މައްސަލައަށް ތަތްބީޤު ކުރެވޭނެ އުސޫލުތަކެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށް ފެނިފައިވާތީއެވެ.

30. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުﷲ[31] ޤަޟިއްޔާއާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިލާލް އިސްމާޢީލް[32] ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޢުސްމާން[33] ޤަޟިއްޔާއަކީ، ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ ކުށުގެ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމަށް ވިޔަސް، މި ޤަޟިއްޔާތަކުގައިވާ ވަޒަނުކުރުމުގެ ސަބަބުތައް ނިންމުމުގައި ދަށުކޯޓުން ހޯދާފައިވާ ފުރިހަމަ ބަލާފައިވާ ފަރާތް، ދަށުކޯޓުގައި މުއްތަހަމު އިޢުތިރާފުވިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާ ބެލުމަށް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ބުނާ ހަމަޖެހުން ދަށުކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުމާއި، ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޢަބްދުﷲ އާދަމް ޢަބްދުއްރަޙްމާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[34] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައި، ދަށުކޯޓުން ފާހަގަކުރާ ބަލައިގަނެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކާ މި މައްސަލައަށް ތަތްބީޤުކުރެވޭނެ ޤަޟިއްޔާތައް ނުހިމެނޭ ފާހަގަ ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ.

31. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ބުނާ ދަށުކޯޓުގައި، މުއްތަހަމު އިޢުތިރާފުވުމާއި ކުށްކުރިކަމަށް ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރެވޭ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ދަށުކޯޓުން ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަމެއް ފާހަގަ ކުރެވެނީ އަދި ވަކިވަކިން، މައްސަލައަކުވެސް ބަލައިގަތުމުގެ ދަށުކޯޓުގެ ސަބަބު ދައްކާފައިވާ ވިއްކުމަށް ބަލައިގަނެވޭނީ އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ދަށުކޯޓުގެ ބަޔާނެވެ.

32. މި މައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ އަމުރު ދަށުކޯޓުން ނިންމަވާފައި، ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ޝަރީޢަތުގެ ފަތުރުވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބޭނުންވާ ގޮތަށް އަދި މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ދަށުކޯޓުން ނިންމަވާފައެވެ. އެގޮތުން ބޭނުން އަދި ނިޔާކުރުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ދަށުކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ނިޔާކުރުމުގެ ބަޔާން ބަލައިގަނެވެނީ ކަމަށެވެ

---

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާ

[32] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

[33] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/83 ޤަޟިއްޔާ

[34] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/SC-C/01 ޤަޟިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ދިމާއަށް ކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމަށެވެ. އަދި އެކަމުގައި ކަންހިނގިގޮތަކީ، ދީނާ ބަންދުގައި ކުއްޖާ އާއިލާއިން ބައްދަލުކުރުމަށް ދިޔުމުން ހަމަޖެހުނު ވަގުތަކަށް ފޯނުން ގުޅާފައި، ޖެހިލުން ދޫކޮށް ގުޅިފައި އާއިލާއިން އެދުމުން، ނަފްސާނީ ގޮތުން ދަތިކަމާއި ބަލިމީހުން ބަލަހައްޓަމުންދާކަމަށް ބުނެފައިވާތީއެވެ.

33. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ ކުށުގެ ރެކޯޑުކޮށް މީހެއް ނޫންކަމަށާއި، ފުރުޞަތު ހޯދަން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތާ އެއްބަސްވެފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ހިލާފަށް ޢަމަލުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެވިފައިވާނަމަވެސް، ތަޙުޤީޤީ ފަރާތުން ބާރުއަޅާފައިވަނީ ކޯޓު ފަރާތްތަކަށް ހާޒިރުވުމުގައި ދަތިކަމެއް ވާނެކަމަށެވެ. ފަސޭހައާއި ދިމާއަށް ކޯޓަށް ފާޅުކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އެއްބަސްވުން ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން ދޫކޮށްލުމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

34. މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާލިބުނު ކުއްޖާ ދިރިއުޅުނީ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތާ ދިރިއުޅޭ ތަނުން އެހެން ތަނެއްގައި ކަމަށްވުމާއި، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރައްވައިފިނަމަވެސް ކުއްޖާއާ ގުޅުން ފުރުޞަތު އިންތިޒާމު ނެތުމަކީ، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން ދުރުކޮށްލުމުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ވާނެކަމަށެވެ.

35. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ޤާނޫނުތަކުގެ ނަމަކަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ[35] 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ކުށުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން، ޝަރީޢަތުން ޙުކުމް ކުރުމަށް ދާއިރާތަކެއް ބަދަލު ކުރެވިފައިވާ ޢަމަލުތަކުގައި ބާރުގެ ބޭނުން ކުރެވިފައެވެ. އިސްތިޘްނާއެއް ނެތި ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރާ މީހުންނާ މެދު ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި، ބަންދުން ދޫކުރެވޭ ޙާލަތު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޠުތަކެއް ނެތި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަންދުގައި ދެމެހެއްޓުން ލާޒިމުކޮށްފައި، އެފަދަ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖިނާއީ ކުށްތަކެއް ނުކުރާނެކަން، ބަލަހައްޓަމުން ދިޔަ ޤާނޫނުގެ ނިޔަލަށް އެނގޭކަމަށެވެ. އަދި އުޅަނދު ކުރިމަތިލާ ޤާނޫނުތަކާ، ކުށުގެ ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ދަޢުވާކުރުމާ ގުޅޭ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު، ޝަރީޢަތުން ނިންމުމަށް ތަޙުޤީޤު ކުރިމަތިލާ ޖިނާއީ މުއްދަތުތަކާ ޙަވާލުކޮށް ޤާނޫނުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކަމަށްވާ ޖިނާއީ ޝަރުޢީ ޙުކުމަކަށް

---

[35] މިގޮތުން ''ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަޖެހުމުގެ ޤާނޫނު''ގައި ބުނެފައިވޭ.

[illegible] ދޭންކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ވާނެކަމަށް ފެނޭކަމަށެވެ.

36. ހާލަތު ބަދަލުކުރާކަމަށް ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެނޭކަމަށެވެ.

37. މީގެއިތުރުން، ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިޙްތިމާލު [illegible] [illegible] ފެނޭކަމަށެވެ.

38. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

38.1 [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible]

38.2. މި މައްސަލައިގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible]ގައިވާ [illegible] [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

38.3. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

38.4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން އެދުންތައް

39. (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) (24 އޭޕްރީލް 2024) ކޯޓު އަމުރުން އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކުރުމަށް [illegible] [illegible] ބަދަލު ގެނައުމަށްއެދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން [illegible]

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

40. މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައިއޮތް މައިގަނޑު ސުވާލުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލައި އޮތީއެވެ.

40.1. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލު [illegible] ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި، އެހެން ޢާއްމު ޤާނޫނުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކީ ކޮބައިތޯ؟

40.2. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާފަރާތުގެ [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރުމަކީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްތޯ؟

40.3. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރި ސަބަބު ބަލައިގަނެވޭތޯ؟

40.4. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ޖަހާނެ ޝަރުތުތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟

ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލު [illegible] ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި، އެހެން ޢާއްމު ޤާނޫނުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ އަލީގައި، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކީ ކޮބައިތޯ؟

41. މި މައްސަލައަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ [illegible] ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible][36]

---

[36] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/13 [illegible]

ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޖިނާގެ ޙައްދާއެކު ގޮތުންނުދުލުގައި ތަޢުޒީރުގެ ގޮތުގައި ދޭންޖެހޭ ތަޢުޒީރުގެ ކުރަންވާނީ، ތިމާގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާ ޚިލާފަށެވެ. ހަމައެހެންމެ، ތިމާގެ ޤާނޫނުގައި އިޖުރާއަތުތަކާ ދުވަސް އިޖުރާއަތުގެ ހިނގުމުގައި ސަލާމަތް ކަށަވަރު ކުރުމަށް، އެފަދަ ޤާނޫނަށް ތަޢާރުޟުވެގެންނުވާނެ. މިގޮތުން، ތިމާގެ ޤާނޫނުގައިވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަޢުޒީރުތަކަށް އަދާކުރަން، ތަޢުޒީރުތަކުގެ އަދަދު ނަގާފައި އަދި ކަނޑައަޅައިދިނުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާނެއެވެ.

42. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާ އަސާސީ ބައެއް ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމާއި ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެކުލަވާލާފައި ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނެކެވެ. މި ޤާނޫނު ފާސްކުރުމުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުން ފަދަ ޖިނާޔަތްތައް ހުއްޓުވުމާއި ސަލާމަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި ބާރުތަކުގެ އިތުރުން އަދަބުން މިންވަރުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު ކަނޑައެޅުމެވެ، އަދި މިފަދަ ބޭރުކުރުން ހިމެނެއެވެ.[37]

43. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުﷲ[38] ޤަޟިއްޔާގައި ފާސްކުރެއްވި ޝާހިދާ ސުލްޠާން ހުކުމުގެ ތިންވަނަ 11 އަދި 12 ވަނަ ނުކުތާގައި، އެއީ އިޖުތިހާދު ޖިނާއީ ޤަޟިއްޔާތަކުގެ މައްސަލައެއް ގޮތެއްގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުﷲ ޖިހާދު[39] ޤަޟިއްޔާއާއި ޙުސައިން ޝިނާން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[40] ޤަޟިއްޔާގައިވާ ގޮތުގައި އެ ބާރަށް އިއްވެން ތަޢުޒީރު އަދާކުރުން ސަލާމަތް ބަލައިގަނެވޭ ކުރެވިފައިވާނެ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމުން، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާޔަތް ސާބިތުވެއްޖެ، އެ މީހަކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތަށް ބަންދުކުރެވިފައި އޮތް ޤާނޫނުގެ ދަށުގައި ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މުއްދަތު ފެށުމާ ހަމައަށް ސަލާމަތުގެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން

---

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ.

[38] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާގެ 11 ވަނަ ޕެރެގްރާފް.

[39] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/04 ޤަޟިއްޔާ.

[40] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/08 ޤަޟިއްޔާ.

ކުރުވާނެ މީހެއްކަމުގައި [illegible]، [illegible] ސަލާމަތީ [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެ ޤާނޫނުން [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

44. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި، ޝަރީޢަތުން ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން މީހަކު ބަންދުގައި ނުހިފެހެއްޓުމަކީ އެ މާއްދާ ތަރުޖަމާކުރުމުގެ އާއްމު ޤާޢިދާއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރުމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭރުކޮށް، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި މީހެއްކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީގޯނާ ކުރުމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު [illegible] [illegible] [illegible].

45. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢަބްދުﷲ[41] ޤަޟިއްޔާގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަނީ؛

45.1. އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން ތުހުމަތުކުރެވޭމީހާ ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން، އެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެދިދާނެކަމާ، އަދި

45.2. މުއްދަތަކީ؛

45.2.1. ތަޙުޤީޤުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި

45.2.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި/ނުވަތަ

---

[41] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/13 ޤަޟިއްޔާގެ 11 ވަނަ ޕެރެގްރާފް.

45.2.3. މައްސަލައިގެ ހާލު ޒާތުވެފައިވާކަން ނުވަތަ ހާލަތުން ނުދީ ފާޅުވެން މަސައްކަތް ކުރެވުނުކަން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ސާބިތު ކުރެވިފައިނުވާކަމަށް ބަޔާންކުރެވިއްޖެއެވެ.

46. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުމުން، އެ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އިޖުރާއާތު އުސޫލުތަކާ ނުވަތަ ނުނިކަން ކަނޑައެޅިފައި، ސަރުކާރުން ދިރާސާކޮށް ކުރަންޖެހޭ ހުއްޓާއި ހިފެހެއްޓިދާނެ ބަލާން ކަނޑައެޅިފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިބްރާހީމް [illegible][42] ޤަޟިއްޔާއާއި ޝަރީފް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[43] ޤަޟިއްޔާގައި އުސޫލު ބަޔާންކުރައްވާފައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible] އިސްމާޢީލް[44] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތުން އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ދެކެމެވެ.

47. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު [illegible] އިސްމާޢީލް[45] ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުގައިވާ ގޯނާނި ނުކުތާތަކަކީ، އިސްތިސްނާތު ކޯޓުގައިވާ އަޑުއަހަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތަށް ޝަރީޢަތުގެ [illegible] މިންވަރަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުތާގެ ސަބަބުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން ލިބިފައިވާ އިސްތިސްނާތު ކުރުމުގެ ބައެއްކަން ހުރިކަން ބަހުސްކުރެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފުން ކަމަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު [illegible] އިސްމާޢީލް[46] ޤަޟިއްޔާގެ 4 ވަނަ ނުކުތާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ކުރިމަތިވެގެންވާ އިސްތިސްނާތު [illegible] ގުޅޭ ނުކުތާތަކީ ކޯޓުގެ ނިންމުން ނިންމި ސަބަބު ބަޔާންކުރެވިފައި ނުކުތާތަކަށް ބަލާފައެވެ.

---

[42] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ

[43] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ

[44] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

[45] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-B12/82 ޤަޟިއްޔާ

[46] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

48. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިސާމު އިސްމާއީލް[47] ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ބިސާމު އިސްމާއީލްގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމަވާފައިވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ޤަޟިއްޔާގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ.[48] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިސާމު އިސްމާއީލް[49] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

49. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. ޢިމްރާން ޝަފީޤު[50] ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާއި ސަޢީދު އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[51] ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49

---

[47] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

[48] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު.

[49] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

[50] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާ.

[51] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ.

ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް އޮތުމުގެ ދަލީލުތަކެއް ކުރުވުނުކަމުގެ ނުނުކުތުމަށް ބުނެވިދާނެއެވެ.[52]

50. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޝިޔާޒު އިސްމާއީލް[53] ފަސްޓްއާރގައި، ބުނެވިދިޔަ އެބްސްކޮންޑު ކުރުމުގެ ބަލައިގަތުމާއި، ބައްލަވާފައިވާ ގޮތުން ނިންމުމުގެ އާދައިން ޖިނާއީ މުޢާމަލާތުގެ މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޙުކުމްތަކަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ޙުކުމްތަކުގެ މިންވަރަށް، ހަމަ ހުރިޖީ ނުވަތަ ޝަކުވާ ބަލައިނުލެވޭނެއެވެ. އެގޮތުން ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ ފުރުޞަތު އެފަދަ ސަލާމަތް ދިނުމަށް ނަގާފަހަރުގެ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ މައްސަލަ ކަމަށާއި، އަދި އެ ގޮތުގައި ދިޔައުމު ކުރަންޖެހޭ ޙާލަތް އިޖުރާއަތުގެ ގޮތުގައިވެސް 13 ވަނަ މާއްދާއަށް ކަމަށެވެ. އެއީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އިތުރުން، ބަންދު މުޖުތަމަޢަށް ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައިވެސް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޙިމާޔަތް ދޭންޖެހޭކަމަށް، އެ ފާސްކުރައްވާ ބައެއް ކަމުން ކޮށްފައިވެއެވެ.

51. އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައިވާ މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، މި ނިންމުމުގެ ނުކުތާ 41 އިން 50އަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް ތަފްޞީލުކޮށްދީފައިން، އިސްތިއުނާފު ކަމުގެ ފަރާތަކީ ޙުކުމުގެ މައްސަލަ ޙުކުމްތަކުގެ ދިނުމަށް ހުއްދަ ދިނުމަށްވާނެ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކުރިން ނިންމާފައިވާ ދިނުމެވެ. އެ ގޮތަށް ބަދަލުވާތީ ދިނާ ބަންދުން ދުރުކުރި އަމުރުން އެދި ކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި ދިނާ ބަލައިގެން ނިމުނުއިރު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ގޮތުގައި ނިންމާފައިނުވާ ދަތިތަކެއް އުފެދޭނެ ދިނާގެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމްތަކަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ދަލީލާއި، ސާބިތުކުރުމަށް ހުރި ހިނގައިދިޔަގޮތް، ފަހުން އަދި ދީނީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ޙުކުމްތަކަށް ދިނުމަށް ހުރިހާ ތަފާތު ބަދަލު ކުރުމަށް ނުވަތަ ހުރި ދިނުމަށް ހުށަހެޅުނު ސަލާމަތް އޮތްކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރިމަތިލާ ފަރާތުގެ ބަދަލު ބަރުވަފި ބޭނުންކޮށް ސާބިތުކޮށް ބަންދުން ދުރުކުރުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ފާސްކުރި އަމުރުތަކަށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިދާނެތޯ؟

52. އިސްތިއުނާފު ކުރިމަތިލާ ފަރާތުން ދިޔައިރު ތަފާތުވެސް ހުށަހަޅައިދިން ބަންދުތަކަށް ކާނޫނީ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގެ ސަރަޙައްދުގެ މުޖުތަމަޢުގައި ބޭނުންވާއިރު، ދިނާ ބަންދުގައި

---

[52] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/09 ޤަޟިއްޔާގެ ނުކުތާ 26 އިން 28 އަށް ބަލައްވާލެއްވުމަށް އެދެމެވެ.

[53] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ.

[illegible] ނުޖެހޭނެކަމަށް [illegible] [illegible] އަންގާފައިވާކަން [illegible] [illegible] މި މައްސަލައާ [illegible] [illegible] [illegible] 32 ވަނަ [illegible] (ހ)ގެ [illegible] [illegible] ނަފުސާނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

53. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަފުސާނީ ބައްޔަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 32 ވަނަ [illegible] (ހ)އަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟

54. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު އިސްމާއީލް ވ. [illegible] އަލީ ހަސަން[54] ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 42 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

55. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12 ([illegible]) [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[54] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާ.

56. ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށާގުޅިގެން، ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ބަންދުކުރު ގޮތް ނިންމުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާފަދަ ޙާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައިވާކަން، އެ ޙާލަތެއް ބަޔާނު އަދިކަން ކަނޑައަޅައި، މުއްދަތަކު ބަންދުން ދޫކޮށްލެވޭނެ، އެ މިގޮތް ފުރުޞަތު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމި ޙާލަތު ބަދަލުވެއްޖެކަމަށް ސަބަބަކަށް ދިމާވެ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެއްބަސްވުމުގައި ވާނަމައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ބިލާލް އިސްމާޢީލް[55] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ނިންމައިރު ފަހަރު ތަޙުޤީޤުކުރާ [illegible] ކުރެވޭކަން [illegible] 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން، ކުށުގެ [illegible]

57. އިސްތިއުނާފު ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ ފަރާތް މިގޮތުން ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކުރެއްވުމުން، މިއީ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިދިނުމަށް، މުޖުތަމަޢުގައި ހިފާން ކުށުކުރިޔަށް ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކުރިމަތި ވެދާނެތީއާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކުރިމަތި ވެދާނެތީއާއި، ހެކިބަސް ދޫކުރުމަށް ފަހަރަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާލުމަކަށް މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސްއެޅޭނެ އެވެ. މި މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު ޝަކުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ [illegible]

---

[55] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2024/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާ

58. އެހެންކަމުން، މީނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން، ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުމުގައި ބުނެދީފައި ނުވާކަމަށް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. [illegible][56] ގެ ޤަޟިއްޔާގައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލު ވޭތޯ؟

59. މި ނިންމުމުގެ ނުކުތާ 41 އިން 50 އަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ފަދައިން މި މައްސަލައިގައި މިހާތަނަށް ލިބިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިލުމުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލައި ދެވެނީއެވެ.

60. މި މައްސަލައިގެ މައްސަލާ ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަން ކުރިކަމަށް، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކަށް ހުރި ހެކިކަމަށް ދަލީލުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގެ މައްސަލާ ދައުވާއަކީ، މަދަނީ ޖިނާއީކަން ކުރިއަށް ގެންދިޔުން ދައުލަތަށް ނުކުރެވޭ ސަބަބަކުން ކަށަވަރުވެފައިވާ ހިނދު، ކޯޓުން ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭގޮތުގެ ގަޑިއަކަށް ބަންދު އެކުންނަމަކަށް ސަބަބެއް މިހިނދަކަށްނެތެވެ.

61. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ އަމުރުތަކުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޝަރުޠު އޮތްތޯ ބަލާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، މީނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި، މީނާއަކީ އަނިޔާ ދިނުން ކުރާ އިޖުތިމާޢީ ނުރައްކަލެއް ދޭނެކަމަށް ބެލެވޭތީ މީނާ ޖަލުގައި ބެހެއްޓުން ލާޒިމުކަމަށް، މީނާގެ އަމުރުގެ ދިފާޢުކުރުމުގެ ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤު މައްސަލައެއް ކުރިން ތަޙުޤީޤުކުރެވިފައިވުމުން، އެ ޖަރީމާގެ ކުރެހުނު ނިސްބަތް، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ކުރިން ކުރި ތުހުމަތު ކުރެވޭ ދިފާޢީ ޢަމަލުތަކާއި، މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ ބަދަލު ފަރާތުން ހުކުމްތަކާއި، ހެކިހެކުން ދިނުމަށް ފަރާތަކުން ބަލާ ނިސްބަތުގެ ބަޔާނާ ތަޙުޤީޤު ކުރިކަމަށް ކޯޓުން ރައްދުވެ ކަށަވަރުވެފައެވެ.

---

[56] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާ

62. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވުމާއި، ހެކިބަސް ދިނުމުގައި ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ ހާލަތު ނުކުތުމުން އެ ހާލަތްތަކުގެ ވިޔަސް ބޭރަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބު އެބައޮތެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިނާއީ ކޯޓުން ބަލަހައްޓާ ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވެސް ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ދޫކޮށްލުމުގެ ޝަރުޠުތަކުގައި ނިޔާ ކުޑަކުދިން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުވުމާއި ޙާލަތާއި ބެހޭ ގޮތުން ބަލައިގެން ދޫކޮށްލެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ބެލުމާއި، އަދި ހިނގަމުންދާ ތަހުޤީޤުގެ ތަފާސްހިސާބު ކަށަވަރުކޮށް ތަހުޤީޤަށް ހުރަސް އެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ބަލާފައި ނުވެއެވެ.

63. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިނާއީ ކޯޓުން ބަލަހައްޓާ ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އުސޫލުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ދޫކޮށްލުމުގެ ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅާ ނިޔާ ބެލެނިވެރިޔާ ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުވުމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ދޫކޮށްލެވޭނެ ކަމަށް ހުކުމްކުރެވޭ ނުވެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަގޮތް

64. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކާއި އެކުލެވިގެން ހުކުމްކުރީން؛

64.1. (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކުރުމަށްޓަކައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކުރުމަށްޓަކައި) (24 ޖޫން 2024) ގެ އަމުރު ބާޠިލް ކުރުމާއި، އަދި

64.2. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ސަރަޙައްދު ނިމުނުހުރެ ބަންދުކޮށްފައިވާ މިއަދުން (28 މެއި 2024) ފެށިގެން 48 (ސާޅީސް އަށެއް) ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތުގައި ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ޝަރުޠުތަކާއި ތަންފީޛުކުރާ އުފެދުން އަމުރުކޮށް، މި ގޮސްފައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތީން އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތަށް، މިގޮތަށް މައްސަލަ ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން ދޫކޮށްލެވޭނެ ގޮތަކަށް ނިޔާ ބެލެނިވެރިޔާ ކޯޓުގައި ބަލަހައްޓައިގެން ނިންމުމަށް، މި ނިންމުމާ ގުޅިގެން ހާޒިރުކުރުވަން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައަޅައިދިނުން، އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތް ހާޒިރު ނުކުރެވޭ ޙާލަތުގައި ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅަން ފޮނުވުމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ތަޙުލީލު

65. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ތަޙުލީލަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ތަޙުލީލު

66. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ތަޙުލީލަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، ބަޔާންކޮށްދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމުން، (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު ސިއްރުކޮށްފައި) (24 އޭޕްރީލް 2024) ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން އަބްދުﷲ ޝަރީފް ބަންދުކުރުމަށް އެދި މިއަދުން (28 މެއި 2024) ފެށިގެން 48 (ސާޅީސް އަށެއް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އަމުރުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ބަލައި އަބްދުﷲ ޝަރީފާ، ދެކޮޅަށް ދައުވާކޮށް (ކޯޓުގެ ނަން ސިއްރުކޮށްފައި) ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭތޯ ބަލައި ނިންމުމަށް، މި ހުކުމްކުރާ ތާރީޚުން (28 މެއި 2024) ފެށިގެން 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންދެން، އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ މިހާރު ބަހައްޓާފައިވާ ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމް ކަނޑައެޅީމެވެ.

މި މައްސަލަ ބެލި ގާޒީ:

އިސްވެރި ގާޒީ ހުސައިން ޝަހީދު ގާޒީ [illegible] ގާޒީ [illegible] އަބްދުﷲ

(ރިޔާސަތު)